

Üreñicinin adı, soyadı _____

Lişey, okul _____

GAGAUZ DİLİ HEM LİTERATURA
XXIX-uncu Respublika olimpiadası
IX klas, mardın 09 – 11

I. Teksti dikatlı okuyın, verili soruşlara cuvap verin.

İlkyaz zamanın büülü kokuları, fasıl gözellii verärdi kuvet yaşamaa, baaşlardı umut, ki hepsi erleşecek, düzelecek. Ama ne geçti, o geeri dönmöz. Akar suya iki sıra girilmöz. Anası-bobası pek çalışardılar, ki kızı raat hem mutlu olsun.

Zaman hepsini erleştirer, sıraya, erinä koyêr, herbir işin paasını belli eder, ama en paalı iş – o can dermenin çalışması, açan sän kendin annêrsın, ani bu dünnedä boşuna yaşamadın, nesä sendän kaldı. Ama en paalı – o süünmöz şafk, angısını braktın insannarın cannarında. O şafkın sıcaklını duyêrim insanın laflarından hem bakışlarından, açan bana yalpak söleerlär: “Valänın kızıysın... nicä mamunnan biz işledik, ehe-he ... Ne gözäl günnär geçirdik. Ne islää, gözäl kariydı. O kaavi, çetin ruhlu, pek çalışkan insandı. Ne gözäl sesi vardı. Onun türkülerini pek beenärdik seslemää. Devlet tä onun çalışkannı için üüsek orden verdi: orden Lenina, orden Krasnoy zvezdı”

Zaman hepsini erleştirer, sıraya, erinä koyêr, herbir işin paasını belli eder. Bizim da borcumuz unutmamaa onnarı, kimin çalışmasınnan bu dünnedä usluluk, düzgün yaşamak.

(G. Sirkeli “*Ecelin sınırları*”)

1. Nicä düşünersiz, neçin avtor sayêr, ki en paalı o, açan insan kendisi annêr yaptıkların? (4 cümlä)

6 bal

2. Neçin sayılêr, ki ilkyaz baařlêr eni umut? Sayıklayın da düşünmeklerinizi yazın. (4 cümlä)

6 bal

3. Kayılsınız mı avtorlan, ki zaman hepsini erleştirer kendi erlerinä hem da herbir işin paasını belli eder. Fikirlerinizi açıklayın. (3 cümlä)

5 bal

4. Bulun da çıkarın teksttän **üç** literatura kolaylını. Onnarın ne olduunu belli edin.

4 bal

5. “...ne geçti, o geeri dönmüz” deyimin maanasını açıklyın. (4 cümlä)

5 bal

II. Aşaada verili soruşlara cuvap verin.

1. Teksttän verili laflara bulun bir sinonim bir dä antonim:

Sinonim:

Antonim:

zaman – _____

paalı - _____

yaşamak – _____

boşuna – _____

devlet – _____

yalpak – _____

6 bal

2. “**Kaavi**” lafına fonetika analizini yapın.

5 bal

3. “*türkülerini*” lafina morfologiya analizini yapın.

4 bal

4. Verili lafların morfema strukturasını gösterin:

Annêêrsın - _____

cannarında- _____

4 bal

5. Verili lafbirleşmesinâ *unutmamaa onnarı* analiz yapın.

3 bal

6. Verili cümleyâ sintaksis analizini yapın:

Anası-bobası pek çalışardılar, ki kızı raat hem mutlu olsun.

7 bal

III. “Ananın üreeni hiç bişey ölä yısıtmêêr, nicâ uşakların ii yaptıkları hem yalpak lafları.” Temasına görâ fikrinizi açıklayın.

Fikrinizi açıklamaa deyni, aşaadakı planı esaba alın:

40 bal

b) isteyecek mi o benzemää anasına?

5. Sizi da vardır mı hiç yaraştırdıydılar ana-bobaylan? Nesoy duygular sizi da kaplardı. Nesoy ıkışlar olur yapalım kendimizä, iřittiyñän bu benzettirmeyi.